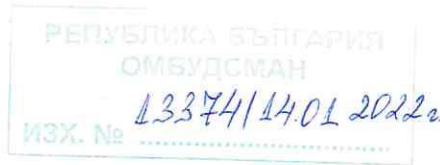

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-ЖА ГАЛИЧКА НИКОЛОВА
obstestven_savet_ruse@abv.bg

Относно: Жалба № 13374/2021 г. до омбудсмана на Република България

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО НИКОЛОВА,

През 2021 г. към омбудсмана се обръщат за съдействие жителите на град Русе, с индивидуални жалби и чрез представителите на неформални граждански организации, с оплаквания относно недостатъчни мерки за подобряване на качеството на въздуха в град Русе. Омбудсманът е ангажиран с позиция, която е предмет и на ежегодния доклад пред Народното събрание за поредица години. В подкрепа на исканията на гражданите са отправени препоръки за предотвратяване и ограничаване на замърсяването, с приоритет по отношение на индустриалните емисии. Към тях обществеността на града е особено чувствителна поради устойчивостта на проблема и нарушаване на доверието за премахване на последиците за здравето, засягащи не едно поколение.

С Открито писмо на граждани на гр. Русе, членове - на Фейсук група "За чисти въздух и вода", "Обществен съвет - Русе", „Русе диша“ до министъра на околната среда и водите, с копие до министър-председателя, омбудсмана, областния управител на Област Русе и кмета на Община Русе, се настоява за подобряване на качеството на въздуха в град Русе и преодоляване на липсата на необходимата за това политическа воля. Писмото е подкрепено от още пет екологични обединения и сдружения "Дишай, Добруджа", "Дишай, Девня", "Дишай, Пловдив", екологично сдружение "За земята" и "Грийнпийс България".

От жалбите към омбудсмана се открояват групите въпроси, решаването на които е приоритетно, а именно чрез установяване на предприятията - замърсители и поставянето под контрол на емисиите в зависимост от техния химически и количествен състав, адекватно за предотвратяване на здравния риск и дискомфорт. Не по-малко важно с оглед изработване на личните им стратегии, както и на мнение за работата на публичните органи, за гражданите е оповестяването на достоверна информация от извършваните системни измервания, предприемането на проверки по сигнали на гражданите и оповестяването на резултатите от тях.

Въпросът е отправен и по реда на парламентарен контрол към министъра на околната среда и водите, с отговор в пленарно заседание на 7 януари 2022 г., както и преди това към служебния министър, с отговор изх. № 02-00-122 от 9.09.2021 г. на МОСВ.

Действително, обществените очаквания са обосновани предвид приложимата уредба за стриктен контрол на емисиите от промишлеността посредством режима на комплексните разрешителни съгласно чл. 117 от ЗООС. „По отношение на емисиите от промишлеността в Директива 2010/75/ЕС относно емисиите от промишлеността (ДЕП) се изисква компетентните органи на държавата членка да регламентират емисиите на замърсители в условията на разрешителните за големи промишлени инсталации. Емисиите на миризми са обхванати от определението за емисии в член 3, параграф 4 от ДЕП.(Становище на ЕК в производство по петиция пред ЕП № 0884/2016 относно изготвяне на директива за оценяването и управлението на нивата на изпускните миризми в околната среда). Инсталациите, работещи с разрешително, са отговорни за спазване на диапазон на емисии, свързани с „най -добрата налична техника“ за съответния сектор, както е посочено в относимите референтни документи (BREF). По-конкретно, под контрола на промишлените емисии са и неметановите летливи органични съединения (ЛОС, NMVOC), водещи до миризми. Без да бъде отричана, изтъкваната липса на отделна законодателна уредба за миризмите може да бъде фактор само за случаи извън посочените, които не се регулират от ДЕП.

Омбудсманът принципно се застъпва за хигиенна защита на жизнената среда със средствата на устройствено планиране на територията, подобно на Наредба № 7/1992 г., отменена преди повече от 10 години през 2011 г.. Поради своя превантивен характер, този подход не може да бъде ефективен при вече осъществени производства с определено местоположение, както е в случая.

От справка в публичните регистри за процедурите по чл. 102 и чл. 129 ЗООС се констатира, че интензивно миришещите вещества са предмет на преценка и са включени със съответни условия в актовете за ОВОС, издадени по реда на глава шеста от ЗООС, така и в условията на комплексното разрешително съгласно глава седма от ЗООС, засягащи промишлени дейности в Русе. Поради това се налага изводът, че защитата на околната и на жизнената среда се изразява преди всичко в регулиране и контрол за спазването на тези условия, съответно за налагане на санкции и прецизиране при необходимост на условията въз основа на конкретно поведение или анализ на прилагането им. Установените нарушения на условията на комплексното разрешително се потвърждават и с влезли в сила съдебни решения, включително Върховния административен съд, през 2018 г.

Въпреки това и последвалите мерки за подобряване на ситуацията с участието и на Община Русе, ефективното им спазване продължава да не е несъмнено и изисква постоянен контрол, предвид продължаващите оплаквания на гражданите. Само като пример бих посочила условие 9.4.4 от КР№ 105-Г2-ИО-АО/2019 от 23.07.2019 г., издадено от изпълнителния директор на Изпълнителната дирекция по околна среда. Съгласно отговор на парламентарен въпрос, с писмо изх. № 02-00-122 от 9.09.2021 г. на МОСВ се посочва, че на площадката на „Линамар лайтс металс Русе“ ЕООД е разположен пункт за постоянен собствен мониторинг на посочените 7 органични замърсители и информацията за резултатите от измерването на които се публикува на интернет - страницата на РИОСВ Русе, секция Данни от собствен мониторинг на специфични органични вещества на Монтюпе ЕООД. При опит за достъп, съгласно автоматично съобщение, на посочената секция на сайта на РИОСВ Русе не се осигурява съдържание.

Запозната съм, че при сходни обстоятелства през 2020 г. за оплаквания на

жителите от специфични миризми, в базираното производство на автомобилни части в Dunmurry, Белфаст, на същата компания, в резултат на намесата на регулаторните органи, са инсталирани нови системи за мониторинг на миризмите, както и че предприятието прилага план на управление на миризмите и извършва ежедневни оценки.

Проследих съвременната позицията на министъра на околната среда и водите, изразена в пленарното заседание на Народното събрание на 7 януари 2022 г., за организационна и финансова осигуреност на редица конкретни стъпки за подобряването на качеството на въздуха в Русе. Смятам, че са справедливи исканията на гражданите, че след необходимия период на преценка, изпълнението на набеязаните мерки е необходимо да бъде определено с времева рамка, така че максимално бързо да се съкрати периодът, в който гражданите са изложени на влиянието на замърсителите.

Въз основа на изложеното и на предвидените със Закона за омбудсмана основания за съдействие и защита на основното право на гражданите на здравословна и благоприятна околна среда, както и правото на участие в процеса на вземане на решения, засягащи въпросите на околната среда, се обърнах към заместник министър-председателя по климатичните политики и министър на околната среда и водите, а също и към министъра на здравеопазването, да ме информират по компетентност относно поставените въпроси за подобряване на качеството на въздуха на град Русе.

За предприетите действия, освен омбудсмана, изисках да бъдете уведомена и Вие, като представляващ посочените организации на гражданите от град Русе, на предоставения имейл obstestven_savet_ruse@abv.bg.

С уважение,

ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

